

انسداد مجاری تنفسی جامعه

عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبایی: این وضعیت نه‌تنها به‌نفع کشور نیست، بلکه موجب افزایش تنش‌ها و گسست‌های اجتماعی خواهد شد. از سوی دیگر، لایحه مقابله با اخبار خلاف واقع در فضای مجازی وزارت ارشاد را متکلف کرده است سامانه‌ای برای دریافت گزارش‌های مردمی درباره تخلفات ایجاد کند، که این امر ممکن است خشم موجود در جامعه را بیشتر کند.

وزیر نیرو در پاسخ به «پیام ما» افزایش قطعی برق در سراسر کشور را رد کرد

انکار خاموشی

نیازهای روبه‌افزایش آب آشامیدنی

بسیاری از کشورهای خاورمیانه به‌شکل فزاینده‌ای راهبردهای جدیدی برای ایجاد تعادل در مشکلات ناشی از کمبودهای آب اتخاذ می‌کنند

یادداشت

**گرستگی نه از خاک
از سیاست است**

عاطفه نامداری | روزنامه‌نگار

یادداشت

**داغ تازه ۳ جوان
بر تن زاگرس**

فاطمه پایخانی | روزنامه‌نگار

دستور رئیس‌جمهور

برای توقف مهاجرت به تهران

شده‌اند که بیش از ۷۰ درصد این بازگشت‌ها به‌صورت داوطلبانه بوده است. «به‌گفته او، حدود شش میلیون مهاجر افغانستانی در ایران حضور دارند که نزدیک به دو میلیون نفر از آنان فاقد مجوز قانونی اقامت‌اند. مؤمنی با اشاره به بازدید مقامات افغان از ایران گفت: «والی استان‌های همجوار افغانستان به کشورمان آمدند و از نزدیک روند بازگشت مهاجران را دیدند. این اقدامات در کمال احترام صورت گرفته و کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل نیز از ایران تشکر کرده است.»

مؤمنی درباره وضعیت آب در تهران نیز هشدار داد و گفت: «شرایط آب در تهران مناسب نیست و همه ما ملزم به صرفه‌جویی هستیم.» او افزود: «اگر تصمیمی درباره تعطیلی ادارات به‌دلیل تنش آبی گرفته شود، حتماً چند روز قبل اعلام خواهد شد.» به‌گفته او، همراهی مردم در صرفه‌جویی قابل‌تقدیر است و این همراهی باعث بهبود نسبی وضعیت مصرف در مقایسه با سال گذشته شده است.

امنیت مراسم اربعین و پاسخ به ترور زاهدان

در بخش دیگری از صحبت‌ها، وزیر کشور درباره آمادگی برای برگزاری مراسم اربعین نیز اطمینان داد و گفت: «در نشست‌هایی با وزیران کشور عراق و پاکستان، تمهیدات لازم برای امنیت زائران پیش‌بینی شده و سفرها در امنیت کامل در حال انجام است.»

مؤمنی همچنین به حادثه تروریستی زاهدان اشاره کرد و آن را «اقدامی کور و پست» توصیف کرد. او گفت: «در این حمله، شش نفر از هموطنان‌مان از جمله یک مادر و نوزاد جان خود را از دست دادند، اما نیروهای امنیتی با اقدام بوقوع، هر سه عامل حمله را پیش از فعال‌سازی جلیقه انفجاری از پای درآوردند.»

سخنان اخیر وزیر کشور از یک‌سو نشان‌دهنده نگرانی فزاینده دولت درباره ظرفیت‌های اشباع‌شده پایتخت است و از سوی دیگر، بازتاب‌دهنده تلاش برای مدیریت بحران‌های جمعیتی، محیط‌زیستی، امنیتی و اجتماعی کشور. بااین‌حال، توفیق این سیاست‌ها در گرو تدوین راهکارهایی پایدار و عادلانه برای توسعه متوازن مناطق کشور خواهد بود؛ نه صرفاً با صدور دستور توقف مهاجرت به تهران، بلکه با ایجاد دلایل ماندگاری در زیست‌بوم‌های دیگر ایران.

آیا ممنوعیت مهاجرت ممکن است؟

هرچند در سخنان وزیر کشور تأکید بر ممنوعیت «بازگرداری جدید» به چشم می‌خورد، این پرسش مطرح می‌شود که آیا اصولاً می‌توان از نظر قانونی یا عملی، روند مهاجرت داخلی را متوقف کرد؟ براساس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، شهروندان در انتخاب محل زندگی خود آزادی دارند و دولت نمی‌تواند به‌طور مستقیم مانع از مهاجرت آنان به پایتخت شود. بنابراین، اجرای چنین سیاستی نه از راه ممنوعیت صریح، بلکه تنها از طریق ابزارهای غیرمستقیم مانند کاهش جذابیت مهاجرت به تهران و تقویت فرصت‌های شغلی و خدماتی در استان‌های دیگر ممکن خواهد بود.

از سوی دیگر، رشد بی‌رویه تهران نتیجه دهه‌ها تمرکزگرایی در سیاست‌گذاری، سرمایه‌گذاری و امکانات زیرساختی است. سال‌هاست که فرصت‌های آموزشی، بهداشتی، رفاهی و اقتصادی به‌صورت نامتوازن در تهران انباشته شده و همین عامل، مهاجرت از شهرهای کوچک‌تر به پایتخت را تشدید کرده است. در نتیجه، برای مقابله با این روند، دولت باید در کنار سیاست‌های بازدارنده، برنامه‌های توسعه‌محور در مناطق محروم را به‌شکلی مؤثر و پایدار پیگیری کند.

بازگشت یک میلیون مهاجر افغانستانی

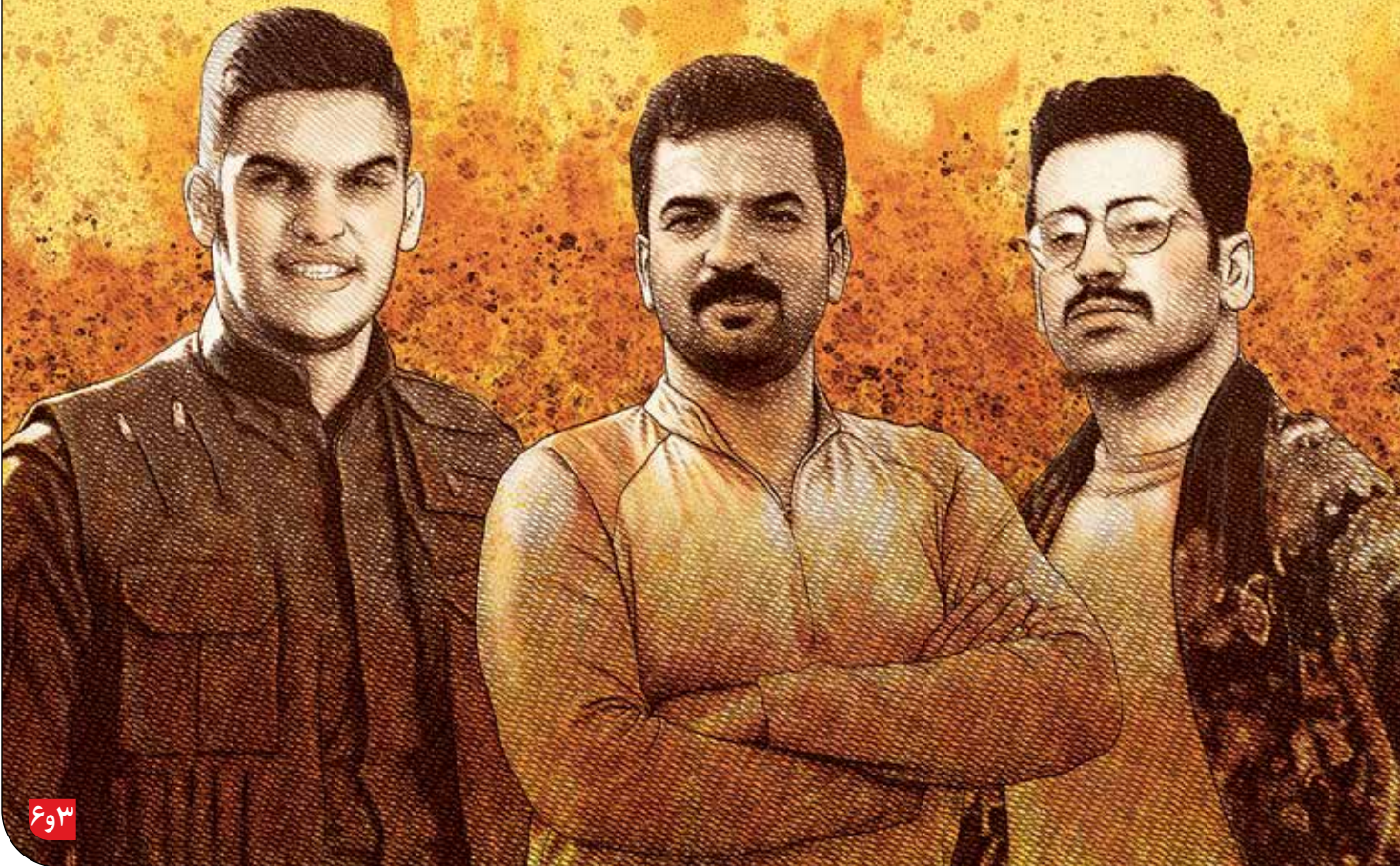
براساس گزارش ایرنا، وزیر کشور در ادامه اظهارات خود، به موضوع مهاجران افغانستانی نیز پرداخت و گفت: «تاکنون یک میلیون نفر از مهاجران غیرمجاز افغانستانی از کشور خارج

جنگ نابرابر کوره‌ها و فیوزها

بدرقه پیکر سه شهید مدافع محیط‌زیست

تا کی جوانانمان در آتش بسوزند؟

جانشین فرمانده یگان حفاظت سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور در گفت‌وگو با «پیام ما»:
ما فقط با مشارکت مردم می‌توانیم از طبیعت حفاظت کنیم

خبر

پزشکیان: آماده‌گفت‌وگو هستیم

رئیس‌جمهور در دیدار با سفیر جدید فرانسه بر پایبندی ایران به تعامل، صلح و حقوق ملت تأکید کرد

مناطق مرزی، انگیزه تعامل با کشورهای همسایه را افزایش می‌دهد. امروز بیش از هر زمان دیگری به بهبود روابط با همسایگان نیاز داریم.» او با اشاره به ناترازی‌های موجود در حوزه‌های آب، برق، گاز و معیشت، اظهار داشت: «بخش زیادی از تلاش دولت بر رفع مشکلات داخلی متمرکز شده است. همراهی مردم بزرگ‌ترین سرمایه ماست و با اتکا به مردم، هیچ قدرتی نمی‌تواند ایران را زمین‌گیر کند.»

رئیس‌جمهور در ادامه، به طرح جامع محله‌محوری نیز پرداخت و اعلام کرد با فعال‌سازی ظرفیت‌های مردمی مانند مساجد، پایگاه‌های بسیج، سمن‌ها و سایر نهادهای اجتماعی، می‌توان خدمات عمومی را به‌شکل مؤثرتر و سریع‌تری ارائه کرد. او گفت: «اگر هر مسجد متولی رسیدگی به هزار نفر باشد، بسیاری از مشکلات به‌راحتی حل خواهد شد.»

دیپلماسی فعال در برابر تهدیدها

اظهارات رئیس‌جمهور در سه دیدار اخیر نشان‌دهنده راهبرد مشخص دولت چهاردهم در حوزه سیاست خارجی و داخلی است: گفت‌وگو، تعامل و توسعه بر پایه احترام متقابل. در شرایطی که منطقه درگیر تنش‌های امنیتی و تحریم‌های پیچیده است، ایران با تأکید بر دیپلماسی فعال، تلاش دارد هم در روابط بین‌المللی و هم در سیاست داخلی، مسیر ثبات، پیشرفت و گفت‌وگو را دنبال کند.

حمله کلیدی پزشکیان در دیدار با سفیر فرانسه، «طالب جنگ نبوده و آماده گفت‌وگو هستیم»، بیانگر همین سیاست است: حفظ حقوق ملت، پرهیز از تنش و آمادگی برای دیپلماسی قدرتمند. در کنار آن، تأکید بر واگذاری اختیارات به استان‌ها و تقویت پیوند با همسایگان نیز مؤید تلاش برای کاهش تمرکز و استفاده بهتر از ظرفیت‌های ملی و منطقه‌ای است.

سفارت ما در تهران همچنان فعال بود. ما باور داریم تنها راه‌حل اختلافات، گفت‌وگوست و باید به دیپلماسی زمان داد.»

تعامل بر پایه احترام متقابل

رئیس‌جمهور در مراسم جداگانه‌ای برای دریافت استوارنامه سفیر جدید جمهوری اسلواکی نیز بار دیگر بر رویکرد صلح‌طلبانه و تعامل‌گرایانه دولت ایران تأکید کرد. او گفت: «توسعه روابط با همه کشورها در چارچوب احترام متقابل و تأمین منافع مشترک از اصول اساسی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران است.»

پزشکیان با اشاره به روابط دوستانه و صمیمی ایران و اسلواکی، ابراز امیدواری کرد که دوره مأموریت «بیورای سیواچک» فصل تازه‌ای در تقویت مناسبات دو ملت باشد. او افزود: «جمهوری اسلامی ایران آمادگی کامل دارد تا سطح همکاری‌ها را در تمامی حوزه‌ها از جمله سیاست، اقتصاد، علم و فرهنگ با جمهوری اسلواک ارتقا دهد.»

سفیر جدید جمهوری اسلواکی نیز در سخنانی، اراده کشورش برای استمرار روابط مستحکم و توسعه تعاملات دوجانبه با ایران را اعلام کرد.

تقویت روابط منطقه‌ای و تمرکز بر توسعه داخلی

رئیس‌جمهور دیروز همچنین در جمع اعضای کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، ضمن تحلیل وضعیت کشور پس از حمله ناکام رژیم صهیونیستی به محل نشست سران قوه، بر ضرورت تقویت مسئولیت‌ها و توزیع قدرت تأکید کرد. او گفت: «اگر حمله دشمن به نتیجه می‌رسید، کشور در عرصه مدیریت با چالش جدی مواجه می‌شد. این حادثه نشان داد که باید توزیع قدرت را جدی‌تر بگیریم.»

پزشکیان افزود: «واگذاری اختیارات به استان‌ها، به‌ویژه در

ایپام ما| مسعود پزشکیان، در دیدار با «بی‌تر کوشار»، سفیر جدید فرانسه در تهران، ضمن انتقاد از رویکرد دوگانه کشورهای غربی نسبت به ایران، تأکید کرد: جمهوری اسلامی ایران آماده تعامل و گفت‌وگو در چارچوب مقررات بین‌المللی است. او افزود: «ما طالب جنگ نیستیم، اما اگر با تجاوزی مواجه شویم، پاسخ ما مقتدرانه خواهد بود.»

این اظهارات رئیس‌جمهور، در مراسم رسمی دریافت استوارنامه سفیر جدید فرانسه، بار دیگر موضع دولت چهاردهم را در قبال سیاست خارجی کشور روشن کرد. پزشکیان با اشاره به سوابق همکاری ایران با نهادهای بین‌المللی در حوزه انرژی هسته‌ای، گفت: «همان‌گونه‌که در گذشته پذیرای شدیدترین نظام نظارتی بر فعالیت‌های هسته‌ای بودهایم، امروز نیز آماده تعامل هستیم. اما این به‌معنای چشم‌پوشی از حق ملت ایران نیست.»

رئیس‌جمهور همچنین با اشاره به تبلیغات دروغین برخی کشورها علیه ایران، تأکید کرد: «ما خواهان حقوق خود در چارچوب مقررات بین‌المللی هستیم و به الزامات این چارچوب پایبندیم. اما کشورهای غربی با متهم کردن ایران به تلاش برای ساخت سلاح هسته‌ای، در مسیر تعامل اخلال ایجاد می‌کنند.»

پزشکیان در این دیدار، ضمن اشاره به جنایات رژیم صهیونیستی در غزه، سکوت و انفعال اروپا در برابر این فجایع را مورد انتقاد قرار داد و گفت: «کشتار کودکان، زنان و مردان بر اثر محاصره غذایی و حملات مستقیم، تحت هیچ عنوانی قابل‌توجه نیست. آیا این کودکان تروریست هستند؟ انتظار داریم کشورهای مثل فرانسه نقش فعال‌تری در توقف جنایات رژیم صهیونیستی ایفا کنند.»

سفیر جدید فرانسه نیز در این مراسم، ضمن ابراز تسلیت بابت حادثه تروریستی زاهدان، گفت: «فرانسه به مسیر دیپلماسی و تقویت اعتماد پایبند است. حتی در دوران جنگ دوازده‌روزه،

خبر

شاخص پرتو فرابنفش کشور از ۱۱ می‌گذرد

در ساعت ۱۲:۳۰ مقدار شاخص پرتو فرابنفش در بیشتر استان‌های کشور به بیش از ۱۱ می‌رسد. در گلستان، گیلان، مازندران، خراسان شمالی و رضوی (به‌جز برخی نواحی مرکزی و جنوبی استان)، شمال‌غربی خراسان جنوبی، جنوب سیستان و بلوچستان، نیمه شمالی اردبیل، آذربایجان شرقی و غربی، نیمه جنوبی ایلام و خوزستان (به‌جز شمال شرقی استان) مقادیر شاخص بین ۱۱ تا ۱۲ ثبت خواهد شد. در ساعت ۱۵:۳۰ مقدار شاخص نسبت به ساعات قبل کاهش می‌یابد و در بیشتر استان‌ها به محدوده ۲ تا ۵ می‌رسد. در نیمه شرقی آذربایجان شرقی، نیمه جنوبی آذربایجان غربی، غرب کردستان، کرمانشاه، نیمه شمالی ایلام و نیمه غربی لرستان مقادیر بین ۵ تا ۷ است.

پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو کشور شاخص پرتو فرابنفش برای امروز و فردا را پیش‌بینی کرد. براساس جدیدترین پیش‌بینی شاخص پرتو فرابنفش خروجی مدل نشان می‌دهد امروز، سه‌شنبه ۷ مرداد، در ساعت ۶:۳۰ مقدار شاخص پرتو فرابنفش برای تمام استان‌های کشور در محدوده کوچک‌تر از ۲ قرار می‌گیرد. در ساعت ۹:۳۰ در سیستان و بلوچستان، کرمان، خراسان جنوبی و رضوی و شمالی، سمنان (به‌جز غرب استان)، بزد، اصفهان، چهارمحال و بختیاری، نیمه شرقی کهگیلویه و بویراحمد، نیمه شمالی استان‌های تهران و البرز، جنوب استان‌های گلستان و مازندران، فارس، هرمزگان و شرق بوشهر مقدار این شاخص در محدوده ۷ تا ۱۱، در سایر استان‌ها در محدوده ۵ تا ۷ قرار می‌گیرد.

پزشکیان تسلیم اجماع نخبگان

احتمال پس گرفتن لایحه جنجالی

افزایش انتقاداتها از لایحه مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی، احتمال پس گرفتن لایحه از سوی دولت را افزایش داد.

براساس برخی گمانه‌زنی‌ها دولت تصمیم نهایی خود را برپایه نظرات نخبگان و فعالان اتخاذ خواهد کرد. همچنین، قرار است به‌زودی نشست با حضور وزیر دادگستری و جمعی از حقوق‌دانان، دانشگاهیان و فعالان رسانه‌ای و سیاسی برگزار شود تا دیدگاه‌های مختلف درباره این لایحه به بحث گذاشته شود. رئیس‌جمهور نیز موافقت کرده است که نتیجه این نشست و اجماع نخبگان به‌عنوان مبنای تصمیم نهایی دولت در نظر گرفته شود. درصورت اجماع بر استرداد و خروج لایحه از دستورکار مجلس، دولت آن را خواهد پذیرفت.

«فاطمه مهاجرانی»، سخنگوی دولت، هم درباره این لایحه بیان کرد: «فنار دکتر پزشکیان به‌عنوان رئیس‌جمهور نشان داده که هر زمان موضوعی را در راستای منافع واقعی مردم تشخیص دادند، سمت مردم ایستاده‌اند. لذا در این قضیه هم سمت مردم می‌ایستند. حتماً این لایحه نیاز به کار کارشناسی دارد؛ از نظر اینکه افراد بدانند که بندهای این لایحه و هدف آن چیست. اما اینکه رئیس‌جمهور جمله تسلیم‌شدن به اجماع نخبگان در مورد لایحه را گفته باشند یا نه، من باید دوباره بررسی کنم. اما در مورد سابقه رفتار ایشان، می‌توانیم مَهر تأیید بزنیم.»

او افزود: «پیرو اظهارنظر وزیر دادگستری از اصحاب رسانه دعوت می‌کنیم که این لایحه با دقت مطالعه شود. همچنین با توجه به اینکه لایحه، لایحه حقوقی است و به‌نوعی بار قضائی دارد، باید به‌دقت مورد مطالعه قرار گیرد.» مهاجرانی گفت: «این لایحه قرار است سکوها، گروه‌ها و کانال‌هایی را که ۹۰ هزار عضو به بالا (یعنی ۹۰k به بالا) دارند، در بر بگیرد و پایین‌تر از این عدد مشمول این لایحه نمی‌شود. درعین‌حال، شورای اطلاع‌رسانی وظیفه دارد جلساتی را در این زمینه برگزار و نظرات را دریافت کند.»

مهاجرانی تأکید کرد: «هدف از این لایحه این است که آرامش روانی مردم حفظ شود و از انتشار اخبار جعلی و دروغ جلوگیری کند و در راستای دسترسی آزاد به اطلاعات اقدام کند و هیچ مانعی برای آزادی بیان نیست.»

او یادآور شد: «اصول قانون اساسی از جمله اصول ۲۰۳، ۹، ۷، ۱۵۶ و ۱۵۶، به موضوع آزادی بیان کاملاً احترام می‌گذارد و تنها موضوع آن اخبار غیرواقعی و شایعه است.»|ایرنا

مصرف خودسرانه دارو برای مقابله با گرم‌زدگی ممنوع

یک مقام سازمان غذا و دارو با اشاره به‌شدت گرفتن موج گرما در کشور، نسبت به مصرف خودسرانه برخی داروها برای مقابله با گرم‌زدگی هشدار داد.

«ندا کاظمی‌نیا» با بیان اینکه مصرف محلول‌های خوراکی حاوی الکترولیت مانند ORS در شرایط گرم‌زدگی کم‌ابهر برای کودکان و سالمندان و گروه‌های پرخطر از جمله افراد با سابقه سنگ کلیه توصیه می‌شود، درباره افزایش بی‌رویه استفاده از داروهای مسکن گفت: برخی داروهای مسکن در کاهش دمای بدن ناشی از بیماری‌ها می‌توانند کمک‌کننده باشند، اما باید توجه داشت که این داروها درمان گرم‌زدگی نیستند و مصرف آنها باید صرفاً با تجویز پزشک انجام شود. مصرف این داروها منجر به بروز عوارض گوارشی، کلیوی و… می‌شود که به‌علت گرم‌زدگی بروز این عوارض بیشتر خواهد شد.

او ادامه داد: برخی بیماران قلبی و فشارخونی که داروهای مدر مصرف می‌کنند، در معرض خطر بیشتری در روزهای بسیار گرم قرار دارند. این افراد باید از مصرف خودسرانه داروها یا قطع مصرف داروهای مدر بدون نظر پزشک پرهیز کنند.

کاظمی‌نیا همچنین با تأکید بر ضرورت نگهداری صحیح داروها در دمای مناسب گفت: کیفیت داروهای یخچالی مانند انسولین یا برخی آنتی‌بیوتیک‌ها در گرما ممکن است کاهش یابد. نگهداری این داروها در خودرو یا محیط‌های گرم، توصیه نمی‌شود.|ایسنا

— 10

وزیر نیرو در پاسخ به «پیام ما»، افزایش قطعی برق در سراسر کشور را رد کرد

انکار خاموشی

عباس علی‌آبادی: برنامه وزارت نیرو اجرای یک نوبت خاموشی دوساعته طی ۲۴ ساعت است، شهروندان موارد غیر آن را گزارش کنند

وزیر نیرو روز دوشنبه در حاشیه برنامه افتتاح «طرح‌های آب و برق غرب و جنوب‌غرب تهران» به سوالات روزنامه «پیام ما» پاسخ گفت. «عباس علی‌آبادی» در واکنش به این موضوع که تشدید اعمال خاموشی در شهرهای مختلف ایران و افزایش ساعت قطع برق از یک نوبت دوساعته به دو نوبت (مجموعاً چهار ساعت) نارضایتی مردم را افزایش داده است، این موضوع را کاملاً رد کرد. علی‌آبادی در پاسخ به «پیام ما» گفت: «بسیاری از این موارد ناشی از حادثه است نه اعمال خاموشی. برنامه وزارت نیرو ایجاد محدودیت در دسترسی به برق برای یک نوبت دوساعته است، نه چهار ساعت. تلاش می‌کنیم این محدودیت هم در شب اتفاق نیفتد تا تحمل آن برای مردم راحت‌تر باشد. شهروندان هر مردی غیر از این برنامه را گزارش کنند.» گفته‌های وزیر نیرو درحالی‌است که در جدول زمان‌بندی ارائه‌شده در ایلیکشین «برق من»، به‌جز پایتخت، زمان قطع مناطق در بسیاری شهرهای کشور، از جمله اسلامشهر در مجاورت پایتخت، اصفهان، شهرهای استان‌های خراسان‌رضوی، گلستان، خوزستان و بسیاری مناطق دیگر به‌شکل رسمی دو بار در روز اعلام شده است. همچنین، بسیاری از شهروندان با قطع برق، امکان دسترسی به آب را هم از دست می‌دهند.

کشورها ایجاد می‌کند. در حال حاضر، شبکه برق کشور به شبکه برق کشورهای چون پاکستان، افغانستان، ترکمنستان، آذربایجان، ارمنستان، ترکیه و عراق متصل است و برنامه‌ای را برای اتصال به عمان در دست اجرا داریم و سال‌هاست مطالعاتی را برای اتصال به شبکه برق امارات در حال انجام داریم. البته صادرات تجهیزات برق کشور هیچ‌گاه متوقف نشده است. اکنون به اغلب کشورهای همسایه و تعداد زیادی از کشورهای دنیا تجهیزات الکتریکی صادر می‌کنیم. برای رفع ناترازی برق، برنامه‌های مشخصی در دست اجراست و در این میان قانون نیز تأکید دارد صنایع سهم خود را در تولید برق

داشته باشند. امروز هم یکی از صنایع در این زمینه سرمایه‌گذاری لازم را صورت داده و برق مورد نیاز خود را تأمین می‌کند. واقعیت این است که مصرف پهنه راهکار اصلی برویفت از ناترازی است. برای رسیدن به مصرف پهنه نیز باید در موضوع اقتصاد برق تجدیدنظر شود.»

🔗 نیاز به بهروزی داریم

علی‌آبادی تأکید می‌کند پیشبرد طرح‌های انتقال و توزیع برق متناسب با طرح‌های تولید اولویت وزارت نیرو است، اما وزارت نیرو ناچار است در دو ماه سخت پیش رو بخش زیادی از تمرکز خود را بر حوزه آب بگذارد. او

وزیر نیرو که به‌نظر می‌رسد از مشکلات شهروندان در این روزهای گرم تابستان که بر اثر سیاست‌های وزارتخانه متبوعش ایجادشده بی‌اطلاع است، در مورد مشکلات بخش صنایع در پی تعطیلی‌های گسترده و قطع برق این بخش می‌گوید: «تعطیل شدن واحدهای صنعتی براساس مصوبه هیئت وزیران انجام می‌شود و حتی وزارت نیرو درخواست آن را نیز مطرح نمی‌کند.» درحالی‌که دولت از تأمین برق مورد نیاز شهروندانش نیز عاجز مانده است، علی‌آبادی از طرح‌های بلندپروانه‌ای صحبت می‌کند. او می‌گوید: «اتصال برق ایران به کشورهای همسایه در دستورکار جدی است این امر منافع بسیاری برای همه

گزارش

در واکنش به تصویب دو فوریت کلیات لایحه مقابله با اخبار خلاف واقع مطرح شد

انسداد مجاری تنفسی جامعه

🔗 لایحه‌ای در تضاد با وعده‌های دولت

تصویب کلیات این لایحه با موافقت ۲۰۵ نماینده مجلس و دفاع وزارت دادگستری از آن صورت گرفته است و به‌گفته برخی از کارشناسان از جمله «سبحان یحیائی»، عضو هیئت‌علمی دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی، برخلاف وعده‌های دولت مبنی‌بر رفع فیلترینگ و آزادسازی اینترنت در جامعه است.

یحیائی در گفت‌وگو با «پیام ما» با بیان اینکه ظرف زمانی ارسال این لایحه از سوی دولت به مجلس و تصویب دوفوریت کلیات آن ممکن است نشانه‌ای از دستپاچگی در دستگاه حکمرانی تلقی شود، گفت: «این اقدام، نگرانی‌هایی را درباره وضعیت حکمرانی و رویکردهای حاکمیتی پس از جنگ ایجاد کرده است. مصوبه هیئت وزیران در تاریخ ۸ تیرماه، تنها چهار روز پس از اعلام آتش‌بس، نشان‌دهنده وضعیت آشفته‌ای است که دولت در آن قرار دارد. از سویی، وعده‌های دولت مبنی‌بر رفع فیلترینگ و آزادسازی فضای اینترنت، در تضاد با محتوای این لایحه قرار دارد. درواقع، لایحه مقابله با اخبار خلاف واقع، که به‌نوعی انقباضی تلقی می‌شود، به‌دنبال محدود کردن فضای آزاد اطلاعات است و این مسئله پرسش‌هایی در درباره نیت واقعی طراحان لایحه به‌وجود آورده است.» او ادامه داد: «نکته قابل‌توجه دیگر، عدم ممانعت قوای عاقله دولت از ارسال این لایحه به مجلس است. در شرایطی که قوه قضائیه پیگیر این موضوع است، انتظار می‌رفت دولت از ارسال آن خودداری کند. حال با ارسال این لایحه، دولت در وضعیتی متعارض قرار گرفته و مشخص نیست که نتیجه نهایی بررسی‌های مجلس چه خواهد بود. همچنین، با توجه به اینکه لایحه دوفوریتی اجازه بررسی دقیق و کارشناسی را از مجلس سلب می‌کند، بسیاری از صاحب‌نظران نگران تبعات منفی آن هستند. این رویکرد که در سال‌های گذشته بارها

در مورد وضعیت آبی کشور به‌صورت کلی نیز توضیح می‌دهد: «وضعیت آب در اکثر مناطق کشور به‌استثنای استان‌های گیلان و مازندران در وضعیت بسیار پرتنش قرار دارد؛ اما در این میان استان‌هایی چون اصفهان، مرکزی، سیستان‌وبلوچستان و خراسان از جهت منابع آبی در وضعیت سختی هستند. در این میان پروژه‌ها و برنامه‌ها برای این استان‌ها در حال اجراست. باید این واقعیت را پذیرفت که اقلیم کشور خشک است و باید به‌روزی لازم را از آب هم مانند برق صورت دهیم و ازهمین‌رو، تاکنون برنامه‌های گسترده‌ای در این زمینه اجرا شده است. واقعیت این است که کشور، پنج سال خشکسالی را پشت سر گذاشته. طی ۶۷ سال گذشته فقط یک سال میزان خشکسالی حادث‌شده در کشور بدتر از خشکسالی امسال بود، اما نکته این است که سال قبل و قبل‌تر از آن ترسالی بود. این درحالی‌است که کشور پنج‌ساله متوالی است که خشکسالی را تجربه می‌کند و زیر خط قرمز قرار دارد؛ البته هشدارهای لازم در این زمینه ارائه شده است.»

🔗 انتقال آب قانونی‌است

او گام‌های وزارت نیرو در بخش تأمین آب را بسیار اساسی می‌داند، اما تأکید می‌کند که اکثر صاحب‌نظران و کارشناسان بر این باور هستند که کشور باید به‌سمت کشت‌های خاص حرکت کند تا بخش قابل‌توجهی از منابع آب به‌درستی استفاده شود: «باید از ظرفیت اندک منابع آبی، استفاده بهینه‌تری صورت گیرد. باید به‌سمت کشت محصولات کم‌آبر برویم. این درحالی‌است که هنوز در برخی از نقاط کشور از چمن استفاده می‌شود که به آب زیادی احتیاج دارد. یا در مناطقی که منابع آبی بسیار محدود است، هندوانه کشت و این محصول صادر می‌شود. این امر به‌معنی صادر کردن آب است. در مورد کلانشهر تهران وزارت نیرو و شهرداری برای استفاده از چاه‌های آب شربی که در اختیار شهرداری است، وارد گفت‌وگو شده‌اند. اولویت اول وزارت نیرو در حوزه آب، تأمین آب شرب هموطنان است.»

او همچنین ادامه داد: «اکنون آب فاضلاب تصفیه می‌شود و حتی این امکان وجود دارد با روش‌هایی این آب را برای بسیاری از مصارف مورد بهره‌برداری قرار داد. برنامه‌هایی با شهرداری در دست مذاکره است؛ چراکه پس از تأمین آب شرب شهروندان اولویت بعدی تأمین مورد نیاز درختان است. شهروندان بدانند اگر لازم باشد، آب شور را هم می‌توان به کیفیت آب شرب رساند و از آن استفاده کرد. ما حتی با کشورهای مانند تاجیکستان و ترکمنستان در مورد تأمین آب مذاکره کرده‌ایم.»

علی‌آبادی در پاسخ به سؤال دیگر «پیام ما» در مورد ضرورت ایجاد خدمت انتقال آب طالقان به تهران که با انتقادهای بسیاری از کارشناسان نیز همراه است می‌گوید: «انتقال آب برای شرب موضوع قانونی است و اکنون بخشی از آب سد طالقان را به قزوین، بخشی به کرج و بخشی را به تهران فقط برای مصارف شرب انتقال می‌دهیم. تأکید می‌کنم که این امر، به قصد تأمین آب شرب، کاملاً قانونی است. در مورد طرح‌های انتقال آب دریا هم وزارت نیرو مجری طرح نیست. این اقدام از سوی صنایع بخش خصوصی انجام می‌شود. به‌عبارت دیگر، اگر از منابع آبی استفاده می‌کنند که متعلق به مردم آن منطقه است، باید تکالیفی را طبق قانون انجام دهند. وزارت نیرو علاوه‌بر این اقدامات، کارهای دیگری نیز به‌منظور مدیریت منابع آب در دستورکار قرار داد. کاهش فشار شبکه و توصیه مردم به مصرف پهنه در راستای کاهش تلفات شبکه آب کشور است؛ امروز شبکه قدیمی و فرسوده است و با اقداماتی در کوتاهمدت و بلندمدت در تلاش‌ایم این تلفات را به حداقل برسانیم.»

توسعه دانش رسانه‌ای و کنشگری مخاطب است. این مسئله می‌تواند بار زیادی را از روی دوش بسیاری از سازمان‌ها بردارد.»

🔗 تنگ‌کردن فضای نقد و گفت‌وگو

یحیائی ضمن ابراز نگرانی از تأثیر این لایحه بر آزادی بیان تأکید کرد: «این لایحه می‌تواند به کاهش صداهای داخلی و افزایش نفوذ رسانه‌های خارجی منجر شود. این رویکرد انقباضی و جرم‌انگاری در حوزه

بیان، نه‌تنها مشکل‌ساز است بلکه ممکن است اهدافی فراتر از کنترل محتوا داشته باشد. همچنین، با توجه

به چالش‌های موجود و عدم امکان اجرای مؤثر قوانین جدید، به‌نظر می‌رسد این لایحه نمی‌تواند راه‌حلی برای مشکلات موجود در حوزه رسانه باشد و ممکن است تنها به تشدید بحران‌های اجتماعی و رسانه‌ای منجر شود.» او افزود: «پیش‌نویس لایحه‌ای که اخیراً از سوی معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری ارائه شده، تغییراتی را به خود دیده و به‌ویژه روی کنترل افشای فساد در نظام حکمرانی و بخش‌های خصوصی مرتبط با رانت‌ها تمرکز دارد. این لایحه به‌طور خاص هرگونه نقد قدرت را هدف قرار داده است. درواقع براساس این لایحه، اگر فردی انتقادی نسبت به عملکرد یک وزارتخانه داشته باشد، روایت او می‌تواند به‌عنوان روایت خلاف واقع تعریف شود و باید آن را تکذیب کند. این سازوکار به‌گونه‌ای طراحی شده

جانشین فرمانده یگان حفاظت سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور در گفت‌وگو با «پیام ما»:

ما فقط با مشارکت مردم می‌توانیم از طبیعت حفاظت کنیم

براساس قانون، تمام دستگاه‌های اجرایی باید برای خاموش کردن مراتع و جنگل‌ها حضور داشته باشند

| فرورغ فکری |

| روزنامه‌نگار |

آتش آبیدرجان سه جوان را گرفت و نام آنها کنار سایر کشته‌شدگان آتش‌سوزی قرار داد. با وجود مرگ‌های بسیار، آتش زاگرس در سال‌های گذشته مدام بیشتر شده و این گلایه وجود دارد که سازمان منابع طبیعی حضوری نمادین دارد. چرا باید جان سه فرد در آتش‌سوزی به این شکل از بین برود؟ ما دو پارک جنگلی در آن منطقه داریم. یکی از آنها پارک جنگلی آبیدر است که دست‌کاشت است و به شهرداری سندج داده شده و دیگری پارک جنگلی حسین‌آباد در ضلع جنوبی پارک آبیدر قرار دارد که آتش آنجا شروع شد. شروع آتش هم با اعلام نیروهای منابع طبیعی و دیدهبان ما در منطقه بود. اما نکته اینجاست که براساس قانون فقط نیروهای منابع طبیعی نیستند که برای خاموش کردن آتش باید حاضر شوند. براساس قانون، تمام دستگاه‌های اجرایی باید برای خاموش کردن مراتع و جنگل‌ها حضور داشته باشند. ما فقط نماینده دولت برای خاموش کردن نیستیم. تمام نیروهای لشکری و کشوری باید حاضر شوند. ما مانورهای مشترک برگزار کرده‌ایم و هیچ نیرویی نباید حضوری

نمادین داشته باشد.

اما تقد‌هایی وجود دارد مبنی‌بر اینکه منابع طبیعی از آتش‌نر استفاده نکرده است و اگر این اتفاق افتاده بود، شاهد این وضعیت نبودیم.

این‌طور نیست. منطقه‌ای که آتش در آن گسترده شد، تپه‌ماهورهایی در شیب تند کوه است. شیب آنقدر تند بود که همیاران کوهنورد ما هم نتوانستند از آن بالا بیایند و احتمالاً فکر می‌کردند می‌روند آتش را خاموش می‌کنند و برمی‌گردند، اما با‌ها ماجرا را تغییر دادند. آتش گسترده و دود ناشی از آن باعث خفگی و بی‌هویش شد و بعد شعله‌ها از روی آنها رد شد. در چنین موقعیت جغرافیایی سامانه استفاده از آتش‌بر نیست. ما چطور باید تراکتور را به چنین شیبی می‌بریم تا آتش را خاموش کند؟

شما از موقعیت جغرافیایی و ناوانی برای حضور در این فضا گفتید، چرا هیچ پیش‌بینی‌ای برای این وضعیت نداشتید؟ آیا این افراد آموزش دیده بودند و موقعیت جغرافیایی را می‌شناختند؟
بیینید، آتش‌سوزی‌های ما تابعی از وضعیت

بارندگی و درجه حرارت است، امسال میزان بارندگی به نسبت سال گذشته و بلندمدت، خیلی کم بود. درجه حرارت بالاتر رفت و در نتیجه عوامل اقلیمی دست به دست دادند تا دوره فصل خشک گسترده‌تر شود. موضوع دیگر این است که ایران در کمربند خشک جهان قرار دارد و متوسط بارندگی ایران به‌اندازه یک‌سوم بارندگی جهان است و میزان تبخیر بالا. به‌این‌ترتیب، هرگونه آتش‌سوزی دور از انتظار نیست. به‌ویژه اگر عوامل ایجاد آتش از کنترل خارج شوند. براساس آسیب‌شناسی انجام‌گرفته، بالای ۹۵ درصد آتش‌سوزی‌ها منشأ انسانی دارد؛ عمدی یا سهوی. بر همین اساس، ما سامانه همیار طبیعت ایجاد کرده‌ایم که بالغ‌بر ۵۰۰ هزار نفر در تمامی استان‌ها عضو آن هستند و آموزش دیدند.

این سه نفر عضو سامانه بودند؟

اطلاعی ندارم. بخش ترویج و آموزش باید جواب این سؤال را بدهد. اما اگر جهت باد به این سمت نبود، هرگز چنین اتفاقی نمی‌افتاد.

چرا کار مهار آتش‌سوزی به پیمانکار سپرده شده

است و بر چه اساسی با دادن دمنده به دهباران از آنها می‌خواهید مردم را وارد این میدان کنید؟ این کار کاملاً اداری و سیاست سازمانی است. ما تنها با مشارکت مردم می‌توانیم از طبیعت حفاظت و حمایت کنیم. بنابراین، براساس توافق وزارت کشور و جهادکشاورزی، استفاده از ظرفیت دهیاری‌ها به‌عنوان برنامه اجرایی سرلوحه قرار گرفت و عنوان «هر دهیاری یک جنگلداری» مطرح شد. ارائه آموزش به افراد دهیاری هم در دستورکار قرار گرفت.

در عمل اما این طرح نتیجه خوبی نداشت. به‌نظر می‌رسد ارگان‌های دولتی به‌دلیل عرق ملی و منطقه‌ای مردم، کار را از کرده خود برداشته و به نیروهایی واگذار کرده‌اند که بعد از وقوع حادثه هم حمایت چندانی ندارد.

ما قبل از اینکه آتش اتفاق بیفتد و در فصول امن‌تر، چندین رزمایش اطفا‌ی حریق برگزار کردیم و تلاش کردیم همه دستگاه‌ها و مردم را پای کار بیاوریم. ما تلاش خودمان را کردیم.

در عمل اما نتیجه مطلوبی نداشت‌ایم و بیش از

۳

۲۰ انسان داوطلب جانشان را از دست داده‌اند. چرا پس از این‌همه کشته، آسیب‌شناسی انجام نمی‌گیرد؟ چرا از کمک سمن‌ها، دلسوزان و تجربه‌های جهانی استفاده نمی‌شود؟

این‌طور نیست. آسیب‌شناسی سرلوحه کار ماست و الان هم تیم‌هایی در حال بررسی اتفاق رخ‌داده هستند. در طول زمانی که فصل حریق نیست، مانور و جلسات بسیاری برگزار کردیم. در استان‌های زاگرس‌نشین امکانات و تجهیزات با حمایت مجموعه سازمان مدیریت بحران، استانداری و فرمانداری تأمین شد. برای مثال، در همین استان کردستان، ۴۶ دمنده توسط سازمان مدیریت بحران خرید و به سمن‌ها داده شد. این نشان‌دهنده اهمیت موضوع برای مجموعه استانداری و ما، به‌عنوان نماینده دولت، است.

به‌نظر می‌رسد هم در عرصه پیشگیری از وقوع حریق و هم در زمینه برخورد قضائی با متخلفان و آتش‌زندگان موفقیت چندانی نداشته‌ایم و مجازات جریم بازدارنده نیست.

دولت در تیرماه ۱۴۰۱ نرخ جرایم تجاوز به عرصه‌های منابع طبیعی را ۹ برابر کرده و اعتقاد داریم با این شرایط، بازدارندگی در جرایم ایجاد شده.

اما در شرایط کنونی که به‌گفته شما، ۹۵ درصد از جنگل‌سوزی‌ها انسانی است، این جرایم که عموماً پرداخت نقدی است بی‌اثر است. نمونه‌اش هم بازداشت‌هایی که در نهایت فرد با پرداخت اندکی آزاد و یا حتی جریمه‌اش قسط‌بندی شده است.

هم جریمه داریم و هم خسارت. جریمه قانونی پولی است که بابت ازین‌بردن عرصه‌های منابع طبیعی از فرد گرفته می‌شود. خسارت هم در کنار جریمه هزینه‌ای است که فرد بابت احیای عرصه از دست‌رفته باید پرداخت کند. همه اینها اما به حکم قاضی پرونده‌ها مربوط است و زندان هم از جمله دیگر مجازات‌هاست. من این موارد را تا حد زیادی بازدارنده می‌دانم.

اما عمل با آنچه روی کاغذ است، فرق دارد. گلایه از نبود مدیریت، اتاق فکر و برنامه‌ریزی برای مقابله با حریق بالاست. چه پاسخی برای این نقدها دارید؟
در مورد پیشگیری قبل از شروع فصل حریق جلسه گذاشتیم. این جلسه در مدیریت بحران استان با حضور استاندار و تمام دستگاه‌های اجرایی و در خلال دستورالعمل همکاری با منابع طبیعی، برای

اطفا‌ی حریق چاره‌اندیشی شد. تا این لحظه هم تمام ارگان‌ها پای کار بودند. این مصوبه از فرمانداری به بخش‌داری‌ها و دهیاری‌ها منتقل می‌شود و همان‌طورکه گفتم، طرح «هر دهیاری یک جنگلانی» مورد توجه قرار گرفت. براین‌اساس، سعی کردیم نقاط بحرانی در فصل حریق را مشخص کنیم و ۱۱ استان زاگرس را در این برنامه قرار دادیم. هر شهرستان تیم واکنش سریع خود را با حضور نیروهای دولتی و مردمی دارد، اما واقعیت این است که همان‌طورکه اشاره کردید، همه‌چیز در عمل می‌تواند با توجه به وضعیت آب‌وهوا، باد و تویوگرافی منطقه تغییر کند. بعضی چیزها در دست ما نیست، اما ما همیشه گفته‌ایم جان افراد مهم‌تر از هر چیز است. کسی که رانندگی بلد نیست، خودش نباید پشت فرمان بنشیند؛ چون خودش را به کشتن می‌دهد.

گلایه‌ها از نبود حمایت پس از حادثه هم بالاست. چه پاسخی برای آن دارید؟

این نکته درست است. اگر فردی عضو سازمانی باشد، تکلیفش مشخص‌تر است؛ اما اگر نباشد، کار سخت می‌شود. کمیسیون‌ی برای بررسی وضعیت جانبازی یا شهادت این افراد داریم که نظر می‌دهند و مشکلاتی هم آنجا وجود دارد. ما در چهار دهه گذشته از نیروهای سازمان منابع طبیعی در حدود ۴۲ نفر را در راه حفاظت از عرصه‌های جنگلی و یا مهار آتش از دست داده‌ایم که فقط چند نفرشان شهید اعلام شده‌اند.

فرمانده یگان حفاظت محیط‌زیست استان تهران خبر داد

کشف گونه‌های نادر قاچاق‌شده در عملیات یگان محیط‌زیست

فرمانده یگان حفاظت محیط‌زیست استان تهران خبر داد و بیان کرد: در یکی از پت‌شاپ‌های استان، تعدادی گونه حیات‌وحش از جمله یک قلاده میمون، یک قلاده روباه، پنج قطعه طوطی آرا و ۱۵ قطعه سهره به‌صورت غیرمجاز نگهداری می‌شد که توسط نیروهای یگان کشف و ضبط شد.

او اضافه کرد: گونه‌های کشف‌شده برای بررسی و تیمار به مرکز بازپروری حیات‌وحش پارک پردیسان منتقل شده‌اند

و در مورد سایر گونه‌ها نیز صورت‌جلسه لازم تهیه و مقرر شده است تعیین‌تکلیف قانونی آنها با هماهنگی مراجع ذی‌ربط انجام شود. زندی در پایان تصریح کرد: یگان حفاظت محیط‌زیست استان تهران به‌طور مستمر بر فعالیت واحدهای مرتبط با حیات‌وحش نظارت دارد و با هرگونه تخلف در حوزه قاچاق، نگهداری و خریدوفروش غیرمجاز گونه‌های جانوری به‌شدت برخورد خواهد کرد و از شهروندان درخواست می‌شود هرگونه مورد مشکوک را از طریق سامانه تلفنی ۱۵۴۰ یا به ادارات حفاظت محیط‌زیست اطلاع دهند.اروپاوعومی حفاظت محیط‌زیست استان تهران

روزنامه سام‌ما

www.porsamama.ir

یادداشت

داغ تازه ۳ جوان برتن زاگرس

| فاطمه پایاخانی |

| روزنامه‌نگار |

داغ سه جوان روی دل سندنج‌ها مانده است، نه سندنج، تمام کردستان، تمام ایران! «حمید مرادی»، «چیاکو یوسفی‌نژاد» و «خبات امینی» به فهرست بلند شهدای زاگرس اضافه شده‌اند، سه جوانی که می‌توانستند زنده باشند، می‌توانستند سال‌های سال زندگی کنند، اما حالا پیکرهایشان روی دوش مردم به‌سمت گور سرد برده می‌شود. در این سال‌ها نه یک بار، نه دو بار، صدها بار فعالان محیط‌زیست خواستار توجه مسئولان به دلایل آتش‌سوزی زاگرس شده‌اند، بارها گفته‌اند که داوطلبان نیاز به آموزش و لباس و تجهیزات و امکانات دارند. هزار بار هشدار داده‌اند که نباید ادارات دولتی بار خود را به دوش مردم بیندازند. اگر کسی گوش می‌داد، اگر منابع طبیعی اولویت بود، اگر زاگرس اهمیت داشت، باید فرقی بین شیوه اطفا‌ی حریق زاگرس با یک سال، دو سال، سه سال یا ۱۰ سال قبل می‌دیدیم. مدیران و مسئولان، جان فعالان و دوستداران محیط‌زیست ارزان نیست که در آتش گذاخته شود. نمی‌شود شهدای زاگرس را فهرست کنیم و جز دو نفر همه داوطلب مردمی باشند، آن‌هم وقتی انواع و اقسام نیروها و ارگان‌ها برای اطفا‌ی حریق می‌آیند و آن را در فهرست مأموریت‌هایشان می‌آورند. داوطلب

بدون کفش و لباس مناسب، از کار و زندگی‌اش می‌زند و کوهستان‌ها را با پای پیاده گز می‌کند تا از طبیعت منطقه‌اش حفاظت کند. هدفش نه ارتقای مقام است و نه کسب رتبه، می‌خواهد زاگرس را نجات دهد و در آخر سهمش می‌شود سوختن، آتش گرفتن و خانواده داغداری که باید میان این اداره و آن اداره هروله کند و مسئولان جواب دهند برای ما شهید عزیز است، اما. انصاف نیست برای مردمی که جان به دست گرفته‌اند، کاری نکنید. نمی‌شود به پیام تسلیتی اکتفا کنید و گمانتان این باشد که سهمتان را ادا کرده‌اید. خانواده شهدای زاگرس می‌مانند و دافی که هر روز و هر لحظه جانشان را به آتش می‌کنند، روی سخن بیشتر با مدیران و مسئولان منابع طبیعی است که مسئولیت دارند برای حفاظت از این عرصه‌ها، آنها که باید در مقابل این زنج‌ها پاسخگو باشند و بگویند چه کرده‌اند تا دیگر جانی برای حفاظت از زاگرس از دست نرود. به آنها که باید در مراسم‌های عزیزان شرکت می‌کردند و شرکت کنند و ببینند این خانواده‌ها چه می‌کشند. این نوشته هم فایده‌ای ندارد، اگر این حرف‌ها و نوشته‌ها فایده داشت و مسئولی در این سال‌ها گوش می‌داد، امروز شاهد از دست‌رفتن «حمید مرادی»

«چیاکو یوسفی‌نژاد» و «خبات امینی» نبودیم. صدای لالایی زنی در کردستان می‌آید، زنی که می‌خواند «روله‌ی خوشه‌ویست، بی‌نایی چاوم (فرزند دوست‌داشتنی‌ام، نور چشم‌ام) اهیزی نئزتم و هیوای ژانم (توان زانوهایم و امید زندگی‌ام) / نئی به‌رخوله‌ی شیرینم؛ ناوانی هدموو ژنیم (ای بچه شیرینم؛ آرزوی تمام دینته سبری (شب تاریک نمی‌ماند، نور صبحم بالا می‌آید) / بنوه ناسو رووناکه؛ دیاره وک‌ خور رووناکه (بخواب افق روشن است، معلوم است مثل آفتاب روشن است) / سمد خوزگه به خوزگایی؛ دایکی تو لیره بووابه (صد دروغ و ای کاش؛ مادر تو اینجا بود)

خبر

پیام تسلیت

معاون رئیس‌جمهوری در پی

جان باختن ۲ فعال محیط‌زیست

معاون رئیس‌جمهوری جان‌باختن «چیاکو یوسفی‌نژاد» و «خبات امینی»، دو فعال محیط‌زیست استان کردستان، حین اطفا‌ی حریق منطقه آبیدر سندج را تسلیت گفت. در متن پیام «شینا انصاری» آمده است: «انا لله و انا الیه راجعون. با نهایت تأسف و تأثر، خبر جان‌باختن «چیاکو یوسفی‌نژاد» و «خبات امینی» دو فعال شریف و فداکار محیط‌زیست کردستان که بر اثر وقوع آتش‌سوزی مراتع در کوه آبیدر سندج جان خود را برای حفاظت از محیط‌زیست فدا کردند، موجب اندوه عمیق خانواده بزرگ محیط‌زیست کشور شده است.این ضایعه جانکاه بار دیگر نشان داد که مدافعان طبیعت با عشق و ایثار در خط مقدم حفاظت از سرمایه‌های ملی و منابع طبیعی کشور ایستادند و جان شبرین خود را در این راه مقدس تقدیم می‌کنند. این‌جانب ضمن عرض تسلیت به خانواده‌های محترم آن دو مرحوم، همکاران ارجمند، فعالان محیط‌زیست و تمامی دوستداران طبیعت از درگاه خداوند متعال برای آن عزیزان سرفکرده علو درجات و برای بازماندگان صبر و شکیبایی مسئلت دارم. یادشان گرامی و راهشان پر رهرو باد.»اروپاوعومی سازمان حفاظت محیط‌زیست

روایتی از میراث فراموش شده در پایتخت تشنه ایران

قتل عام خاموش قنات‌های تهران

پایتخت ایران در حالی که با چالش بی‌سابقه خشکسالی و افت شدید منابع آب زیرزمینی مواجه است، قنات‌های تاریخی آن، یادگار هوشمندی ایرانیان در مهار و توزیع پایدار آب، یکی پس از دیگری به فراموشی سپرده می‌شوند و با به فاضلاب شهری می‌ریزند. قنات‌هایی که روزگاری باغ‌ها، محله‌ها، کاخ‌ها و زندگی مردم را سیراب می‌کردند، امروز با کور شده‌اند یا مسیرشان منحرف شده و یا قربانی بی‌برنامگی توسعه بی‌وقفه شهری شده‌اند. «اسکندر مختاری طالقانی»، مرمیگر و پژوهشگر میراث معماری و شهرسازی درباره قنات‌های تهران می‌گوید: هم‌اکنون بسیاری از قنات‌های تهران هنوز فعال‌اند، اما آب آنها مستقیماً وارد شبکه فاضلاب شهری می‌شود. برای مثال، قنات «فخرالدوله» در محدوده الهیه، به‌واسطه ساخت برجی که در مسیر آن قرار گرفت، آب خود را پمپاژ می‌کند و به فاضلاب می‌ریزد. قنات «پینک» در نزدیکی باغ فردوس و قنات «باغ فردوس» نیز سرنوشتی مشابه دارند. او اضافه کرد: قنات «مهرگرد» که قدیمی‌ترین قنات تهران است و قدمتش به پیش از اسلام می‌رسد، هنگام احداث تقاطع خطوط ۱ و ۲ مترو تهران منحرف شد. امروز مشخص نیست آب این قنات به کجا می‌رود. قنات «حاج‌علی‌رضا» که محله עודلاجان (اودلاجان) را مشروب می‌کرده، هنوز فعال است؛ اما در چند نقطه مسیرش بسته شده و آب آن نیز درنهایت وارد فاضلاب می‌شود. همانند قنات مهرگرد، به‌گفته مختاری، قنات «مستوفی» در یوسف‌آباد تا چندی پیش مظهر داشت و آب آن جاری بود. قنات «فرمانفرما» نیز هنوز فعال است، اما آب آن هم روانه فاضلاب خیابان پاستور می‌شود. او افزود: تا اوایل دهه ۷۰، اگر کسی قصد ساخت خاناهی در تهران را داشت و زمینش در مسیر قنات قرار داشت، باید مجوز بازدید از میله‌های قنات را به اداره قنوات شهرداری می‌داد. اما اکنون، دیگر خبری از این نظارت نیست و بسیاری از مسیرهای قنات‌های تهران کور شده‌اند. مختاری ادامه داد: از دیگر قنات‌هایی که هنوز هم فعال است، قنات «سردار» در باغ‌فیض است که از امام‌زاده باغ‌فیض خارج می‌شود. قنات دیگری نیز در امام‌زاده عینعلی و زینعلی پونک قرار دارد که متعلق به خانواده فرمانفرما است و هنوز خشک نشده، اما سیستم آبرسانی‌اش به‌شدت آسیب دیده است. هم‌اکنون در مسیر بسیاری از این قنات‌ها ساخت‌وسازهای گسترده‌ای صورت گرفته و با مسیر جریان آب آنها منحرف شده است. این پژوهشگر میراث‌فرهنگی درباره نحوه اداره این قنات‌ها در گذشته توضیح داد: هیئت امنایی شدن قنات «مهرگرد» وابسته و تحت نظر اداره املاک سلطنتی بود و پس از انقلاب، مالکیت این املاک به مجموعه کاخ گلستان واگذار شد که مسئولیت اداره موقوفات مرتبط با این قنوات را برعهده گرفت. در گذشته، هزینه نگهداری قنات‌ها از محل موقوفات تأمین می‌شد. این نظام، نمونه‌ای از مدیریت مردمی و خردمندانه بود که بی‌نیاز از مداخله حکومت، قنات‌ها را سرپا نگه می‌داشت. برخی دیگر از قنات‌های تهران هنوز هم کار می‌کنند مانند قنات سفارت انگلستان، قنات سفارت ایتالیا، که مظه‌ری این دارد، قنات سفارت روسیه و قنات باغ سفارت ترکیه. تمام اینها فعال‌اند، اما سیستم مدیریت سنتی آنها از بین رفته است. چرا نجاتشان نمی‌دهیم؟ بسیاری از این قنات‌ها با وجود آسیب‌ها هنوز هم مانند یک روحخانه آنچهی دارند. «چشمه علی» که هفت‌هزار سال می‌جوشید و موجب شکل‌گیری تمدن ری شد، امروز به خشکی رسیده و هیچ‌کس مسئولیت آن را برعهده نمی‌گیرد. او افزود: قنات باغ فردوس را مسدود کرده‌اند، آب آن از حمامی در آن سوی خیابان عبور و درختان را سیراب می‌کزد. امروز، سیستم آبیاری قطره‌ای برای چنان ۲۰۰ساله جایگزین شده، اما همین هم گاه و بی‌گاه کار می‌کند و درختان در حال خشک‌شدن هستند، چگونه می‌توان چنین ناخردی را پذیرفت؟!اسنا

در کارگاه‌های صنایع‌دستی چه می‌گذرد؟

جنگ نابرابر کوره‌ها و فیوزها

هنوز موانع صادراتی، بازاریابی و رعایت حقوق مالکیت فکری و معنوی در حوزه صنایع‌دستی به‌صورت کامل رفع نشده که قطعی برق و خاموشی‌های گسترده، دردسرهای هنرمندان و تولیدکنندگان را مضاعف کرده است. یکی از هنرمندان فعال در حوزه سفال و سرامیک از مشکلات ناشی از قطعی برق در کارگاهش می‌گوید و معتقد است قطع سراسری برق نه‌تنها به توزیع یکنواخت انرژی کمک نمی‌کند، بلکه موجب مصرف انرژی و آلودگی‌های محیط‌زیستی بیشتر حداقل در حوزه صنایع‌دستی می‌شود. او که هشت‌سال می‌شود در حوزه سرامیک کار می‌کند و هنوز هم بیمه صنایع‌دستی ندارد، بدون پشتوانه مالی و با سختی‌های بسیاری مسیرش را ساخته و حالا عمده محصولاتش به کشورهای دبی، بحرین، فرانسه و کانادا صادر می‌شوند.

راه‌اندازی کارگاه اشتغال ایجاد کرده‌ام و به صادرات کشور و معرفی هنر ایران کمک می‌کنم و باید برای این امر چارهای اندیشیده شوم.» مختاری، مرمیگر و پژوهشگر میراث معماری و شهرسازی درباره قنات‌های تهران می‌گوید: هم‌اکنون بسیاری از قنات‌ها در حال موقوفات تأمین می‌شد. این نظام، نمونه‌ای از مدیریت مردمی و خردمندانه بود که بی‌نیاز از مداخله حکومت، قنات‌ها را سرپا نگه می‌داشت. برخی دیگر از قنات‌های تهران هنوز هم کار می‌کنند مانند قنات سفارت انگلستان، قنات سفارت ایتالیا، که مظه‌ری این دارد، قنات سفارت روسیه و قنات باغ سفارت ترکیه. تمام اینها فعال‌اند، اما سیستم مدیریت سنتی آنها از بین رفته است. چرا نجاتشان نمی‌دهیم؟ بسیاری از این قنات‌ها با وجود آسیب‌ها هنوز هم مانند یک روحخانه آنچهی دارند. «چشمه علی» که هفت‌هزار سال می‌جوشید و موجب شکل‌گیری تمدن ری شد، امروز به خشکی رسیده و هیچ‌کس مسئولیت آن را برعهده نمی‌گیرد. او افزود: قنات باغ فردوس را مسدود کرده‌اند، آب آن از حمامی در آن سوی خیابان عبور و درختان را سیراب می‌کزد. امروز، سیستم آبیاری قطره‌ای برای چنان ۲۰۰ساله جایگزین شده، اما همین هم گاه و بی‌گاه کار می‌کند و درختان در حال خشک‌شدن هستند، چگونه می‌توان چنین ناخردی را پذیرفت؟!اسنا

«شیرین مرادی»، هنرمند فعال در حوزه سفال و سرامیک، می‌گوید: «بیشتر از دو سال است که با قطعی برق در کارگاه مواجهیم و همین اتفاق تأثیر مستقیمی روی کوره‌ها گذاشته است. در کارگاه من شش کوره وجود دارد که با مجوز برق صنعتی روشن می‌شوند. مدتی پیش کوره‌های کارگاه دچار خسارت شدند و تا کنون بدون محاسبه تولیدی که خوابیده است، ۱۰۰ میلیون تومان خسارت به من وارده شده که ناشی از ذوب شدن صفحه کوره‌ها، تعویض المنت، محصولات ذوب‌شده داخل کوره‌ها و تعویض فیوزهای سوخته و کابل‌کشی بوده است. بعد از رفت‌وآمد بسیار پرکار و گذشت روزها، سرانجام کوره‌هایم راه‌اندازی شدند.» او درباره مشکلات آمپرآز برق توضیح می‌دهد: «آمپر برق پایین است. درخواست بالا بردن آمپر را دادم که گفتند با انجام این کار جزو مشترکین پرمصرف و مشمول قطعی روزانه برق می‌شویم؛ این روند تولید ما را کند می‌کند و به کارمان آسیب می‌زند» او می‌گوید: «بیشتر از دو سال است که این مشکل را داریم. در گذشته، برق کارگاه‌ها به صورت مشترکین پرمصرف و مشمول قطعی روزانه برق می‌شویم؛ این روند تولید ما را کند می‌کند و به کارمان آسیب می‌زند. به‌نظر من باید مشترکین تولیدکننده تفاوتی با مشترکینی که صرفاً مصرف‌کننده هستند، داشته باشند. من با

ایکیرا حسین‌زاده |

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

روزنامه‌نگار|

عکس نوشت

عکاس: مرتضی امین‌الرعایایی - ایستا

فاضلاب و پساب صنعتی ایجادشده در پی فعالیت‌های شهرک صنعتی خیام در شهر «اسحاق‌آباد» در استان خراسان‌رضوی، به یک بحران و فاجعه محیط‌زیستی در منطقه تبدیل شده است. این وضعیت موجب آلودگی خاک، هوا، آب‌های زیرزمینی، گیاهان و زمین‌های کشاورزی منطقه شده و اثرات مخرب جدی بر محیط‌زیست و سلامت انسان دارد. آلودگی آب‌های سطحی و زیرزمینی منطقه منجر به تخریب اکوسیستم‌های آبی و خشکی، کاهش کیفیت خاک، کاهش تنوع‌زیستی و افزایش فرسایش خاک شده است.

میراث

کشف رد انگشت ۴ هزارساله در مصر باستان

پژوهشگران موزه «فیتزویلیام» بریتانیا هنگام آماده‌سازی نمایشگاه «ساخته‌شده در مصر باستان» موفق به کشف یک اثر دست چهارهزارساله روی یک مدل سفالی معروف به «خانه روح» شدند. این مدل سفالی که محل سکونت روح متوفی بوده، دارای رد انگشتان سازنده است و نخستین بار است چنین اثر دستی روی شیء مصری کشف می‌شود. کارشناسان معتقدند این کشف نگاهی مستقیم به لحظه ساخت و زندگی سفالگران مصر باستان می‌اندازد و به درک بهتر صنایع دستی آن دوره کمک می‌کند. ایستا

قفسه

انتشار داستان‌هایی با موضوع آب برای بچه‌ها

مجموعه چهار جلدی «داستان‌های غولی» نوشته «عباس قدیرمحسنی» با محوریت «آب» توسط کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان منتشر شد. این مجموعه شامل «غول آرزوها»، «غول تشنه»، «جنگلی که غول داشت» و «غول بدخواب» است و با تصویرگری «سمانه شریفی» آراسته شده است. هدف نویسنده فرهنگساز غیرمستقیم برای کودکان درباره اهمیت و مصرف بهینه آب است. این مجموعه با تخیل و طنز نوشته شده و برای گروه سنی بالای هفت سال عرضه شده است.

یادداشت

گرسنگی نه از خاک، از سیاست است

می‌توانست کل جمعیت غزه را برای ۸۶۶ روز، یعنی بیش از دو سال، تغذیه کند. استارباکس برای ۳۳۱ روز، روزی کی‌اف‌سی ۳۴۷ روز و سابوی ۱۵۴ روز. در مجموع، بیش از هشت میلیون تن غذای دورریز، برابر است با هزار و ۶۰۰ روز نجات از گرسنگی؛ اما هیچ‌کدام نرسید. تصورش دشوار نیست: اگر تنها بخشی از این غذاها، به‌جای سطل زباله، از سد محاصره عبور می‌کرد، چهره غزه چنین نبود. براساس گزارش WFP تنها یک‌چهارم غذای هدررفته در جهان برای پایان‌دادن به گرسنگی کفایت می‌کند. اما چرا نمی‌رسد؟ پاسخ ساده و بی‌رحم است: محاصره. این تضاد، تصویری روشن از جهان امروز است: در یک‌سو، قفسه‌های پر و سطل‌های لبریز و در سوی دیگر، نوزادی که در انتظار شیر خشک، جان می‌دهد.

از زباله تا عدالت

هدرفت غذا، زباله تولید بیش‌ازحد، زیبایی‌شناسی افراطی در انتخاب مواد اولیه و سیاست‌های زنجیره تأمین است. نان‌هایی که فقط به‌خاطر اندازه یا شکل کنار گذاشته می‌شوند، ساندویچ‌هایی که پس از ۱۰ دقیقه ماندن، راهی زباله می‌شوند، در جهانی معنا پیدا می‌کنند که محاصره، حتی اجازه عبور همین غذاهای مازاد را هم به مردم گرسنه نمی‌دهد. این‌جاست که گرسنگی، از یک پیامد اقتصادی، به ابزاری نظام‌مند برای جنگ تبدیل می‌شود. در چنین شرایطی، سه مسیر پیش روی ماست. برای غزه، فشار بین‌المللی برای رفع فوری محاصره، بازگشایی مسیرهای امدادسانی، استفاده از ذخایر مازاد غذایی و احیای کشاورزی محلی. برای عدالت، ارجاع رسمی پرونده رژیم صهیونیستی به دیوان کیفری بین‌المللی، به اتهام استفاده عمدانه از گرسنگی به‌عنوان ابزار جنگی؛ اتهامی که در اساسنامه رم، جنایت جنگی به‌شمار می‌رود. و برای ما، افزایش آگاهی، حمایت از سازمان‌های خیریه و تغییر الگوهای مصرف. تا زمانی که وجدان جهانی بیدار نشود، گرسنگی ادامه خواهد داشت.

نان یا سکوت: وجدان جهانی در آزمون است

غزه فقط یک جغرافیا نیست؛ نه پرسشی از وجدان جهانی است. آیا نان را به دست گرسنگان خواهیم رساند یا در سکوت، خنجر محاصره را تیزتر خواهیم کرد؟ در دنیایی که مک‌دونالد و استارباکس می‌توانند تنها با بخشی از غذای مازاد خود، جان صدها کودک را نجات دهند، انتخاب دشوار نیست. اما بی‌عملی، خود یک انتخاب است و هر وعده غذایی که نمی‌رسد، سندی بر جنایتی خاموش.

عاطفه نامداری | روزنامه‌نگار

یعنی فاز «فاجعه» قرار دارند. در مجموع، تمام ۲.۱ میلیون نفر ساکن نوار غزه، با میزانی از ناامنی غذایی حاد مواجه‌اند. این قطعی، نه از خشکسالی، که از مسدود شدن مسیرهای غذا و دارو پدید آمده است. از مارس ۲۰۲۵، به‌گفته سازمان جهانی بهداشت، ارسال کمک‌های بشردوستانه تقریباً به‌طور کامل متوقف شده است. قیمت‌ها سر به فلک کشیده؛ نان، چهار هزار درصد گران‌تر از سال پیش شده است. در میان این تاریکی، بیش از ۷۱ هزار کودک و هزاران مادر باردار و شیرده در انتظار دستی هستند که در راه مانده و گویی هیچ‌وقت قرار نیست، برسد. این‌همه در جهانی رخ می‌دهد که تنها در ایالات متحده آمریکا، ۳۰ درصد غذای تولیدشده، هرگز مصرف نمی‌شود.

امپراتوری اسراف: برندهایی که می‌توانستند نجات دهند

«مک‌دونالد»، «استارباکس»، «کی‌اف‌سی» و «سابوی»، ستون‌های فرهنگ مصرف جهانی، سالانه میلیون‌ها تن غذا را دور می‌ریزند. مک‌دونالد با بیش از ۴۰ هزار شعبه، سالانه ۴.۵ میلیون تن غذا به زباله می‌فرستد. استارباکس با دورریز روزانه اقلام پخته‌شده، ۱.۲ میلیون تن، کی‌اف‌سی ۱.۸ میلیون تن و سابوی ۸۰۰ هزار تن. اینها برآوردهایی است که از آمار رسمی استخراج شده؛ آینه‌ای در برابر چهره شرم‌آور اسراف. برپایه گزارش رسمی IPCC در سال ۲۰۲۵ میلادی، حدود ۴۷۰ هزار نفر معادل ۲۲ درصد جمعیت غزه در مرحله پنجم ناامنی غذایی،

در خیابان‌های غزه، بوی خاک سوخته و نان نایافته در هوا پیچیده. کودکی، دستی دراز کرده به‌سوی نانی که نیست. مادری، اشکی فروخورده، لقمه‌ای را میان فرزندانش قسمت می‌کند. اما این نان، نه از فقر زمین که از قفل محاصره‌ای غیرانسانی، نایاب است؛ محاصره‌ای که سازمان ملل آن را جنایت جنگی خوانده است از سوی رژیمی که نه‌فقط با بمب، که با گرسنگی جان می‌گیرد. درحالی‌که در آشپزخانه‌های پرزرق‌وبرق جهان، سالانه بیش از یک میلیارد تن غذا بی‌مصرف به زباله بدل می‌شود (UNEP) در غزه، هر لقمه نان مرز مرگ و زندگی‌ست. از آغاز سال جاری میلادی، پنابور اعلام‌های رسمی دست‌کم ۱۲۲ نفر بر اثر گرسنگی در غزه جان باخته‌اند؛ بیشترشان کودکانی هستند که جهان، چشم بر آنان بسته است. این مرگ‌ها، تصادفی نیستند، نتیجه سیاستی حساب‌شده‌اند؛ محاصره‌ای که راه غذا را می‌بندد و مسیر مرگ را هموار می‌کند. غزه امروز، نه‌فقط زیر آوار، که زیر سلطه گرسنگی می‌سوزد. برپایه گزارش رسمی IPCC در سال ۲۰۲۵ میلادی، حدود ۴۷۰ هزار نفر معادل ۲۲ درصد جمعیت غزه در مرحله پنجم ناامنی غذایی،

حاشیه

کدام کشورها بیشترین دورریز غذا را دارند؟ ضایعات غذایی؛ ثروتی که خاک می‌شود

طبق گزارش برنامه محیط‌زیست سازمان ملل (UNEP)، در سال ۲۰۲۲ بیش از ۱.۰۵ میلیارد تن غذا در جهان هدر رفته است. بخش زیادی از این غذاها به‌محل‌های دفن زباله منتقل می‌شود که در آنجا متان آزاد می‌کند.

سیاست‌های کرجنبوی بر پیشگیری و بازیافت ضایعات غذایی تأکید دارند. این کشور از سال ۲۰۰۵ ممنوع کرده و در سال ۲۰۱۳ کمیوستسازی اجباری را برای همه تولیدکنندگان ضایعات از جمله افراد حقیقی اجرا کرده است. آنها بر پیشگیری متمرکز کرده‌اند و براساس میزان ضایعات غذایی تولیدشده توسط هر فرد یا سازمان، هزینه‌های دریافت می‌کنند که این میزان با استفاده از تکنولوژی چیب قابل‌گیری است. برای خانوارها این هزینه بسیار کم و حدود ۰.۰۶ دلار به‌ازای هر کیلوگرم است. اما مجازات‌های جدی برای دور ریختن نادرست ضایعات غذایی وجود دارد: تولیدکنندگان صنعتی ممکن است به زندان محکوم شوند و تا ۲۲۵۰۰ دلار جریمه شوند و خانوارها نیز ممکن است تا ۷۵۰۰ دلار جریمه شوند. فرانسه هم از سال ۲۰۱۲ به‌تدریج کمیوستسازی اجباری را شروع کرد و در سال ۲۰۱۶ فروشگاه‌های بزرگ را از نابودکردن غذای اضافی منع کرد. این کشور همچنین الزام کرد فروشگاهها با سازمان‌های بازیافت غذا همکاری داشته باشند. مانند فرانسه، پرو هم الزام دارد که فروشگاههای بزرگ و اتبارهای مواد غذایی، غذای اضافی خود را اهدا کنند و به‌جای دور ریختن آن، به نیازمندان برسانند. هرچند این قانون شامل مشوق‌های مالیاتی است، اما در حال حاضر مکانیزم اجرایی ندارد. می‌دهد در کرجنبوی و فرانسه کاهش انتشار گاز متان مشاهده شده، اما در پرو افزایش داشته است. گفته می‌شود کشور پرو در سال‌های اخیر با بی‌ثباتی‌های سیاسی و اقلیمی قابل‌توجهی روبه‌رو بوده که پیشرفت تلاش‌های کاهش ضایعات غذایی را کند کرده است.

جهانی است، به‌دلیل گردشگری بالا، ضایعات غذایی زیادی دارد. کشورهای هم‌مانند مصر و تونس که در مناطق روستایی با مشکلات امنیت غذایی مواجه هستند، در شهرها ضایعات غذایی بالایی دارند.

دورریز غذا در ایران

میزان دورریز غذا در ایران هم آمار جالبی ندارد. دی‌ماه سال گذشته «علی روحبخش»، معاون غذا و داروی دانشگاه علوم‌پزشکی مشهد، در همایشی اعلام کرد سرانه دورریز مواد غذایی در ایران ۹۳ کیلوگرم در سال است. همچنین مهرماه سال ۱۴۰۳ رئیس موسسه پژوهشی علوم و صنایع غذایی درباره دورریز غذای ایرانیان گفته بود جلوگیری از دورریز و ضایعات غذا در کشور می‌تواند ۲۰ تا ۲۵ میلیون نفر را سیر کند. او همچنین اشاره کرده بود سالانه ۱۲۵ تا ۱۳۰ تن از تولیدات محصولات کشاورزی و غذایی در کشور دور ریخته می‌شود.

سیاست‌های کاهش ضایعات غذایی در سه کشور

ضایعات غذایی علاوه‌بر هدررفت منابع ارزشمند مثل آب، زمین و نیروی کار، باعث افزایش انتشار گازهای گلخانه‌ای مانند متان می‌شود که تأثیر شدیدی بر تغییراقلیم دارد. از سوی دیگر، با وجود این حجم بزرگ ضایعات، بسیاری از مردم جهان از گرسنگی رنج می‌برند که این مسئله نابرابری را تشدید می‌کند. اما در این میان کشورهای تلاش کرده‌اند که دورریز غذای خود را کاهش دهند. به‌تازگی گزارشی منتشر شده که سیاست‌هایی را بررسی می‌کند که هدفشان کاهش ضایعات غذایی در کشورهای کره جنوبی، فرانسه و پرو است. این گزارش نشان می‌دهد هر سه کشور در کاهش ضایعات غذایی یا افزایش اهدای غذا موفق بوده‌اند.

ایپام ما ضایعات غذایی یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های جهان امروز است که پیامدهای محیط‌زیستی، اقتصادی و اجتماعی گسترده‌ای بدنبال دارد. معمولاً کشورهای که جمعیت بیشتری دارند، بیشترین ضایعات غذایی را تولید می‌کنند. طبق داده‌های سال ۲۰۲۴ از سایت World Population Review، چین با بیشترین میزان ضایعات غذایی سالانه در صدر قرار دارد و پس از آن هند، پاکستان، نیجریه و ایالات متحده قرار دارند. در چین ۱۰۸ میلیون تن و در هند ۷۸ میلیون تن غذا سالانه هدر می‌رود. پس‌از آن، پاکستان با ۳۱ میلیون تن، نیجریه با ۲۵ میلیون تن و ایالات متحده با ۲۴ میلیون تن قرار دارند. این ارقام نشان‌دهنده حجم عظیم ضایعات غذایی در جهان است.

کشورهایی که بیشترین ضایعات غذا را به‌ازای هر نفر دارند

در سطح جهان، حدود یک میلیارد تن غذا روزانه هدر می‌رود، اما خانواده‌ها تنها مسئول حدود ۶۰ درصد این میزان هستند. خدمات غذایی مانند رستوران‌ها ۲۸ درصد و خرده‌فروشی‌ها مثل سوپرمارکت‌ها ۱۲ درصد را به خود اختصاص می‌دهند. این یعنی به‌طور متوسط هر نفر روزانه حدود ۱۳۲ کیلوگرم غذا دور می‌ریزد. البته کشورهای کوچک‌تر در جهان هم وضعیت بهتری ندارند. در سال ۲۰۲۴، کویت بیشترین ضایعات غذایی به‌ازای هر نفر را داشته و پس از آن مالدیو، تونس، جمهوری دومینیکن و مصر قرار دارند. این رتبه‌بندی‌ها نشان می‌دهد ثروت، گردشگری و رفتارهای فرهنگی چگونه می‌توانند سطح ضایعات را به‌شدت تحت‌تأثیر قرار دهند. به‌عنوان مثال، ثروت کویت و وابستگی آن به واردات غذا باعث می‌شود که مقدار زیادی از غذا به هدر رود. مالدیو که مرکز گردشگری و مهمان‌نوازی

شهرهای جهان

شهرهای بزرگ جهان چگونه بحران آب را مهار می‌کنند؟

بحران کمبود آب در شهرهای جهان به‌دلیل تغییراقلیم، رشد جمعیت و ضعف زیرساخت‌ها به‌مشکلی جدی و روبه‌افزایش تبدیل شده است. این بحران سلامت عمومی، توسعه پایدار و ثبات اجتماعی را تهدید می‌کند و برآوردها نشان می‌دهد حداقل ۲.۷ میلیارد نفر در سراسر جهان حداقل یک ماه در سال با کمبود آب شدید مواجه هستند. شهرهایی مانند کیپ‌تاون در آفریقای جنوبی و ملبورن در استرالیا، با به‌کارگیری فناوری‌های نوین و مدیریت هوشمند، نمونه‌هایی موفق در مقابله با این بحران هستند. در کیپ‌تاون، استفاده از سامانه‌های پیش‌لحظه‌ای مصرف و ذخایر آب باعث افزایش آگاهی شهروندان و کاهش مصرف

آب آشامیدنی تولید می‌کند و با تنظیم بهره‌برداری، هزینه‌ها و اثرات محیط‌زیستی را کنترل می‌کند. شهرهای دیگری مانند لاس‌وگاس و سن‌دیگو در آمریکا نیز با استفاده از حسگرهای پیشرفته برای تشخیص نشت و بازیابی آب باران، مصرف را بهینه می‌کنند. سیاست‌های قیمت‌گذاری تصاعدی و محدودیت‌های مصرف نیز به کاهش هدررفت کمک می‌کند. استفاده مجدد از آب‌های فاضلاب تصفیه‌شده و ترویج تجهیزات کم‌مصرف از دیگر راهکارهای مؤثر است. راهکارهای مبتنی‌بر طبیعت مانند ایجاد حوضچه‌های نگهدارنده و بایوسوال‌ها برای جذب رواناب‌های بارانی در شهرهای همچون پرو و ویتنام در حال اجراست. با وجود این تلاش‌ها، خشکسالی‌های مکرر، گرمای شدید و مشکلات انرژی عملکرد سیستم‌های آب را تهدید می‌کند و نیازمند اقدامات فوری و هماهنگی بهتر در مدیریت منابع آب است. ایستا